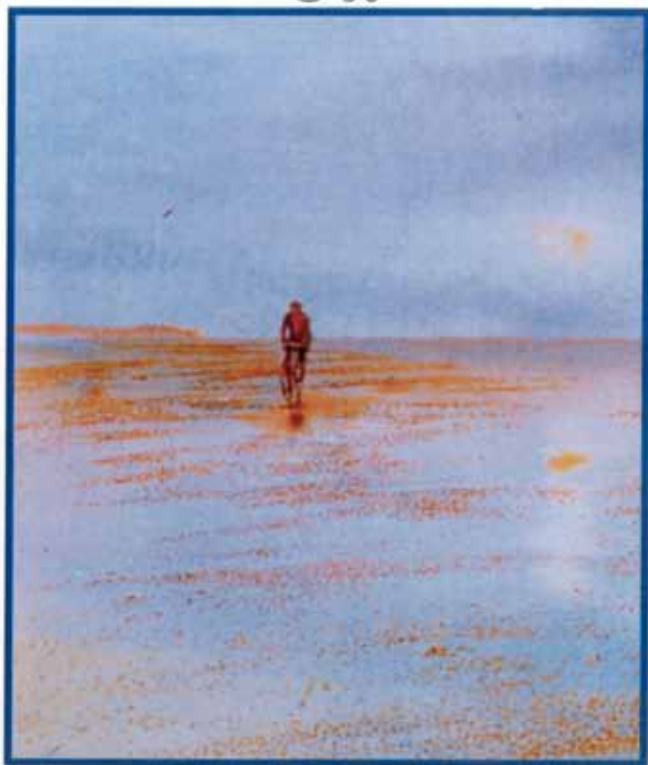

Leonardo Sciascia

BASİT
BİR OLAY

İtalyanca aslından çeviren
SEMİN SAYIT

Leonardo Sciascia
BASİT BİR OLAY

ÇAĞDAŞ DÜNYA YAZARLARI

ISBN 975-510-523-9

© Leonardo Sciascia Estate /

Published in Italy by Adelphi Edizioni S.p.A. Milano /
Agenzia Letteraria Internazionale S.r.l. /
Can Yayınları Ltd. Şti. (1997)

Bu kitap İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Eko Basımevi'nde basıldı. (1999)

Dizgi: Mine Sarıkaya

Leonardo Sciascia
BASİT BİR OLAY

UZUNÖYKÜ

İtalyanca aslından çeviren
SEMİN SAYIT

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0-212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

Özgün adı
Una Storia Semplice

1921 yılında Racalmuto'da doğdu. '60'lı yıllarda, doğduğu köyü terk ederek Palermo'ya yerleşti. Öğretmenlik yaptı, eski tarihi metinleri inceledi ve yapıtlarındaki karakterleri bu incelemeler sonucunda oluşturdu. Faşist olduğunu öğreninceye kadar d'Annunzia'ya büyük ilgi duydu, ama sonra bu ilgisi Malraux'ya yöneldi. Otuz yıldır süren Hıristiyan-demokrat egemenliğinin kırılmasına yardımcı olmak için 1976'da İtalyan Komünist Partisi'ne katılan *Sciascia*'nın bu deneyimi 18 ay sürdü. Yapıtlarında iktidar, kilise, faşizm, politika ve mafya gibi konuları işleyen *Sciascia* kendini 'bağımlı yazar' olarak tanımlıyor. *Sciascia*'nın yapıtlarının atmosferini oluşturan daima Sicilya ve Sicilya kültürüydü. *Sciascia*'nın Türkçeye çevrilmiş birkaç yapıtı vardır.

Belki hâlâ adalete kalan olanakları bir
kez daha inceden inceye arařtırmak is-
tiyorum.

DÜRRENMATT, *Adalet*

Kentin, marangozların koruyucusu San Giuseppe'ye adadığı bayramın arifesinde¹, yani 18 Mart Cumartesi akşamı saat 21.37'de telefon çaldı. O gece, yoksul halkın oturduğu mahallelerde S. Giuseppe için yığılıp ateşe verilen eski eşyalardan yükselen alevler de sanki artık sayıları çok azalmış olan marangozlara yeni işler muştular gibiydi. O geç saatte devlet daireleri genelde olduğundan daha ıssız gibiydiler. Yurttaşlara her zaman gözkulak olunduğu ve güvenliklerinin sağlandığı duygusunu vermek için karakolların geceleri hep aydınlık olması istendiğinden, ışıklar yanıyordu.

Santraldaki polis, saati ve telefon edenin adını not etti: Giorgio Roccella. Adamın terbiyeli, sakin ve inandırıcı bir sesi vardı. Santral görevlisi, 'Bütün deliler gibi,' diye düşündü. Gerçekten de Sinyor Roccella emniyet amiriyle konuşmak istemişti: düpedüz çılgınlık, o saatte ve hele o bayram günü.

¹ Meryemana'nın kocası San Giuseppe (Yusuf), marangoz olduğu için bütün marangozların koruyucusu sayılır; ona adanan bayram da her yıl 19 Mart'ta kutlanır.

Polis memuru da sesini yumuŝatarak onun gibi konuŝmaya yeltendi, ama gln bir y-knmeden öteye gidemedi; "Emniyet amiri bu saatte yerinde olmaz," derken sesinin buz gibi tonu, ŝefinin sık sık yokluğu yüzünden duyduğu öfkeyi yansıtıyordu. Sonra hemen ekledi: "Komiseri bağlayayım." Tam o sırada çıkmak üzere olan komiseri sinirlendireceği için pek sevinmiŝti.

Masası amirininin karŝısında olan komiser muavini telefonu açtı. Bir süre dinledikten sonra masanın üstünde bir kalem ve bir parça kâğit aradı; bir yandan yazarken bir yandan da, evet, en kısa zamanda, yani olanaklar dahilinde en kısa zamanda geleceklerini söylüyor ve dolaylı olarak karŝısındakine pek fazla kendisini aldatmaması gerektiğine iŝaret ediyordu.

Komiser, "Kimdi arayan?" diye sordu.

"Evde bulduęu bir ŝeyi bir an önce bize göstermek istedięini söyleyen biri."

Komiser işi alaya vurdu: "Yoksa bir ceset mi bulmuŝ?"

"Yok, deęil. Aynen bir 'şey' dedi."

"Bir şey mi? Ya, peki adı neymiŝ bu herifin?"

Komiser muavini, arayanın adını ve adresini yazmıŝ olduğu kâğit parçasını aldı ve okudu: "Giorgio Roccella, Cotugno yöresi, Monterosso kavŝaęından sağa saptıktan sonra dört kilometre ötede; buradan on beŝ kilometre uzakta."

Kapıya varmış olan komiser geri dönüp muavinin masasına yaklaştı, kâğıdı aldı ve sanki onun söylediklerinden fazla bir şey bulacakmış gibi bir de kendisi okudu. Sonra, "Olamaz," dedi.

Muavin, "Ne olamaz?" diye sordu.

Komiser, "Bu Roccella diplomattır," diye devam etti. "Bilmem nerede elçi mi konsolos mu öyle bir şey. Yıllardır buraya geldiği yok, kentteki evi de kapalıdır; köyde, tam o Cotugno yöresindeki köşkü de bomboş, yıkıntı gibi bir yerdir... Yoldan bakınca tepede küçük bir kale gibi görünür."

Muavin, "Eski bir çiftlik evi, biliyorum, kaç kez geçtim önünden," diye yanıtladı.

"Çitle çevrili olduğu için çiftlik evi gibi duruyor ama içeride çok güzel küçük bir köşk vardır, daha doğrusu vardı... Bu Roccellalar geniş bir aileydi, ama şimdi elçi mi konsolos mu neyse, bir tek o kaldı... Hâlâ hayatta olduğunu bile bilmiyordum, yıllardır ortalıkta görüldüğü yoktu."

Muavin, "İsterseniz gidip bir bakayım," dedi.

"Yok canım, garanti birisi dalga geçti. Belki yarın, vakit bulursan ve de canın isterse git bir göz at... Bana gelince, ne olursa olsun, yarın beni aramayın: S. Giuseppe'yi birlikte kutlamak için köyde bir arkadaşşıma gidiyorum."

Ertesi gün devriyeye çıkan komiser muavini, Cotugno yöresine gitti: gerek kendisi gerekse yanındaki iki polis memuru bir gezintiye çıkmış gibiydiler. Komiserin dediği gibi, evi bomboş bulacaklarından ve bir akşam önceki telefonun bir şaka olduğundan kuşkuları yoktu. Tepenin eteğindeki küçük çay, artık yalnızca kemikleri andıran beyaz taşlarla dolu kuru bir yataktı, ama o yıkık çiftlik evinin bulunduğu tepe yemyeşil görünüyordu. Keşif işi bittikten sonra gidip keyifle kuşkonmaz ve hindiba toplamak niyetindeydiler; üçü de köy çocukları olduklarından yabancı otları ve sebzeleri çok iyi bilirlerdi. Bahçeden içeri girdiklerinde, burasının aşağıdan görüldüğü gibi basit bir setle çevrilmiş olmadığını gördüler. Uzaktan duvar gibi görünen şey, gerçekten çok zarif ama artık yıkılmaya yüz tutmuş küçük köşkü çevreleyen, kapıları parlak kilit ve sürgülerle kapatılmış bir

sıra depoydu. Köşkün çevresini dolandılar. Camından içerisi görünen tek bir pencerenin dışında bütün panjurlar kapalıydı. Mart sabahının parlak güneşi gözlerini kamaştırdığından

Leonardo Sciascia

BASİT BİR OLAY

Leonardo Sciascia, çağdaş İtalyan edebiyatının usta temsilcilerinden biri. *Basit Bir Olay* adlı bu uzunöyküsünde, aslında hiç de basit bir olay sunmuyor okuruna. Tersine, kısa olmasına karşın alabildiğine karmaşık bir polisiye öykü çıkıyor karşımıza. Sicilya'da bir kasabada geçen olayın derininde mafya ve uyuşturucu sorunu olsa da, yazar bu iki temel konudan açık açık söz etmiyor, sezdiriyor. Polise gelen, ama yarıda kalan bir telefon konuşması ve onu izleyen kuşkulu bir intihar. Bundan sonra olaylar hızla gelişiyor, umulmadık kişiler olaya karışıyor; öyle ki, okura akıl yürütecek zaman bile kalmıyor. Bir yandan uzunöykünün baş kahramanı olan komiser yardımcısı, bir yandan da okur, hızla gelişen olayı çözmeye çalışırken soluk soluğa kalıyor ve tam sonuca ulaştığını sanırken yepyeni bir çözüm çıkıyor karşısına. Son sattırda bile...

Kapaktaki resim: SALVADOR DALI

ISBN 975.510.523-9

9 789755 105239